

Зміст

ВСТУП

Четвертий рік життя	3
П'ятий рік життя	4
Шостий рік життя	6

Четвертий рік життя

Колискові	11
Вірші	13
Казки	26

П'ятий рік життя

Загадки	52
Вірші	58
Казки та оповідання	71

Шостий рік життя

Обрядова поезія	119
Скоромовки	125
Мирилки	127
Лічилки	128
Небилиці, безкінечки	129
Прислів'я та приказки	132
Загадки	133
Вірші	135
Казки	153
Байки	200

ВСТУП

Дошкільний вік — важливий період у формуванні активного інтересу до навколишнього й бажання спілкуватися, підтримувати контакт із дорослими. Основним (необхідним) засобом забезпечення такого контакту є художня література. Дитина дошкільного віку є слухачем, оскільки самотійно читати ще не вміє.

У книжці подано яскравий і цікавий навколишній світ, що допоможе збагатити досвід дитини новими уявленнями і поняттями, закріпити її знання про світ, цікаві явища неживої природи, тваринного й рослинного світу.

Для ознайомлення дошкільників із художньою літературою використано різні прийоми формування повноцінного сприйняття твору:

- виразне читання вихователя;
- бесіда про прочитане;
- повторне читання;
- пояснення незнайомих слів тощо.

Кожний вік має свої особливості!

~~~~ Четвертий рік життя ~~~~

У роботі з дітьми четвертого року життя одним із найважливіших прийомів, які поглиблюють розуміння змісту й засобів виразності тексту, є повторне читання. Діти люблять багаторазово слухати знайомі вірші, оповідання, казки. Читаючи твори повторно, необхідно точно відтворювати первісний текст фольклорних жанрів та віршів, бо діти знають зміст коротеньких народних казок, «читають» їх у книзі.

У молодшому дошкільному віці велике значення має виховання звукової культури мовлення. У цей час необхідно вчити малюків промовляти віршовані твори, повільно, чітко вимовляючи кожне слово. Це сприяє розвитку артикуляційного апарату дитини. Для досягнення цієї мети використовують колискові, забавлянки, пестушки, потішки, утішки, пісеньки.

Особливістю методичної роботи з такими творами на цьому віковому етапі є використання їх в ігровій діяльності дітей у відповідній життєвій ситуації. Так, наприклад, заколисуючи ляльку, дитина співає знайому колискову пісню.

Ще дітей ознайомлюють:

- *з примовками* — віршованими звертаннями до тварин, птахів, комах;
- *закличками* — пісенними звертаннями до явищ природи (сонця, дощу, веселки, хмар);
- *безкінечними віршами* — творами, які не мають кінця, їх текст постійно повторюється;
- *надокучливими казками* — короткими жартівливими віршами, що нагадують казку, яка несподівано закінчується.

~~~~~ П'ятий рік життя ~~~~~

Дітей п'ятого року життя вирізняє надзвичайно висока пізнавальна активність, їх цікавить абсолютно все. Допитливість дітей знаходить вияв у численних «чому?», «навіщо?», «для чого?», спонукає їх дошукуватися причин природних і суспільних явищ, робити певні узагальнення.

На п'ятому році життя через розширення літературного й життєвого досвіду дитини відбуваються зміни в розумінні й осмисленні твору. У цьому віці починається

ЧЕТВЕРТИЙ РІК ЖИТТЯ

КОДИСКОВІ

ОЙ ХОДИТЬ СОН КОЛО ВІКОН

Ой ходить сон коло вікон,
А дрімота — коло плота.
Питається сон дрімоти:
— А де будем ночувати?
— Де хатонька теплесенька,
— Де дитина малесенька,
Там ми будем ночувати,
Мале дитя присипляти.
Щоб виросло, не змарніло,
Щоб тяженько не хворіло,
Сили й розуму набрало,
Своїх батьків потішало.

ЛЮЛІ, ЛЮЛІ, ЛЮЛІ

Люлі, люлі, люлі,
Прилетіли гулі,
Гулі, гулі, голуби,
Сірі, білі та рябі.
Поскладали
Гулі крильця,
Посідали
Всі на бильця,
Стали думать —
Міркувать:
Що Маринці дарувать?
Дарували
Черевички,
Щоб ходити

П'ЯТИЙ РІК ЖИТТЯ

ЗАГАДКИ

Тане сніжок.
Оживає лужок.
День прибуває.
Коли це буває? (*Навесні.*)

Сонце пече.
Липа цвіте.
Жито поспіває.
Коли це буває? (*Влітку.*)

На шибках без олівця
Він малює без кінця. (*Мороз.*)

Без рук, без ніг,
а двері відчиняє. (*Вітер.*)

Спустили поля,
Мокне земля.
Дощ поливає.
Коли це буває? (*Восени.*)

Сніг на полях, лід на річках,
Хуга гуляє. Коли це буває? (*Взимку.*)

Реванув віл на сто гір, на тисячу городів. (*Грім.*)

П'ять братів живуть у хаті,
Кожен має по кімнаті. (*Рукавичка.*)

Дівка в коморі, а коси надворі. (*Морква.*)

Цілий день працюю в гаї:
Діловито дзьобом б'ю.
Я не цвяхи забиваю —
Я комашок дістаю! (*Дятел.*)
Петро Ребро

Не стулить і на мить очей —
Вночі полює на мишей,
Зате удень відпочива.
Ні, це не кішка, а... (сова).

Ігор Січовик

Ой яке ж воно гарненьке,
Пишнохвосте і руденьке,
Не звірятко — просто диво,
Невгамовне, пустотливе.
Вгору — вниз,
На гілку, з гілки...
Хто це буде, діти? (Білка.)

Валентин Кириленко

Гостроносий і малий,
Сірий, тихий і не злий,
Вдень ховається. Вночі
Йде шукать собі харчі,
Весь із тонких голочок.
Як він зветься?.. (Їжачок.)

Валентин Кириленко

Пара довгих вушок,
Сіренський кожушок.
Сірий побігайчик,
А зоветься... (зайчик).

Марійка Підгірянка

Довгі вуха,
Куций хвіст,
Невеличкий
Сам на зріст.
На городі побував —
Нам капусту попсував.

Роботяща в нас Марічка,
Тільки дивна в неї звичка.
Микола Сингаївський

КАЗКИ ТА ОПОВІДАННЯ

КРИВЕНЬКА КАЧЕЧКА (Українська народна казка)

Був собі дід та баба, та не було в них дітей.
Ось вони собі сумують, а далі дід каже бабі:
— Ходімо, бабо, в ліс по грибки!

Пішли вони. Бере баба грибки, коли дивиться — у ку-
щику гніздечко, а в гніздечку качечка сидить.

Ось баба дідові:

— Дивись, діду, яка гарна качечка!

А дід каже:

— Візьмемо її додому, нехай вона в нас живе.

Коли дивляться — аж у неї ніжка переломлена. Вони
взяли її тихенько, принесли додому, зробили їй гніздеч-
ко, обложили його пір'ячком і посадили туди качечку,
а самі знов пішли по грибки.

Вертаються, аж дивляться, що в них так прибрано,
хліба напечено, борщик зварений. Ось вони до сусідів:

— Хто це? Хто це? — Ніхто нічого не знає.

Другого дня знов пішли дід і баба по грибки. Прихо-
дять додому, аж у них і варенички зварені, і починочок¹
стоїть на віконці. Вони знову до сусідів:

— Чи не бачили кого?

— Бачили якусь дівчину, від криниці водицю несла.
Така, — кажуть, — гарна, тільки трішки кривенька.

Ось дід і баба думали-думали: «Хто б це був?» — ніяк
не вгадають. А далі баба дідові й каже:

¹ Починок — пряжа, намотана на веретено.